

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 8C/36/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119213432
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Jaselský
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2023:8119213432.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd sudcom, JUDr. Jozefom Jaselským, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. D. XX, XXX XX E., právne zastúpenej: JUDr. Milan Szöllösy, Mlynská 28, 040 01 Košice, proti žalovanému: Slovenská kancelária poisťovateľov, Bajkalská 19B, 826 58 Bratislava, IČO: 36 062 235, právne zast. KOOPERATIVA POISŤOVŇA, a.s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 41, o náhradu škody z ublíženia na zdraví, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia sumu vo výške 66.048,- € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 66.048,- € od 19.09.2019 do zaplatenia, v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Ia. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobkyni trovy konania o sťaženi spoločenského uplatnenia v rozsahu 100 % do troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia o výške týchto trov.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni z titulu zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 19.814,40 € v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Ila. V prevyšujúcej časti žalobu o zaplatenie zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia z a m i e t a.

IIb. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobkyni trovy konania o zvýšení sťaženia spoločenského uplatnenia v rozsahu 100 % do troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia o výške týchto trov.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa svojou žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 23.08.2019 domáhala voči žalovanému zaplatenia sumy vo výške 66.048,- € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 19.09.2019 do zaplatenia z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia a z titulu zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia sumy vo výške 33.024,- €.

1.1 Žalobkyňa svoj návrh odôvodnila tým, že pri dopravnej nehode dňa 31.08.2016 ako spolujazdkyňa v motorovom vozidle utrpela ťažké ublíženie na zdraví. Uznesením OR PZ v F. bolo trestné stíhanie voči vodičovi zastavené, nakoľko ten na následky zranenia zomrel. Za škodu na zdraví poškodenej zodpovedá nepoistený prevádzkovateľ a vodič motorového vozidla, ktorým bola škoda spôsobená. Nároky na náhradu škody sú kryté zákonom o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, č. 381/2001 Z.z.. Priamy nárok proti žalovanému na plnenie nárokov z garančného fondu je daný podľa § 24 ods. 2 písm. b) a ods. 3 cit. zákona.

1.2 V dôsledku úrazu žalobkyňa utrpela traumatické vnútrolebečné krvácanie, pomliaždenie mozgu, ťažké pomliaždenie hrudníka, púrazový pneumotorax vľavo a vpravo, zlomeninu nosových kostí

s posunom, šok ťažkého stupňa, zlomeninu výbežkov drierkovej chrbtice L1 a L5 vľavo, aspiráciu, zlomeninu tela ľavej stehnovej kosti liečenú operačne, zlomeninu tela pravej, zlomeninu lonovej kosti vpravo, Trieštivú zlomeninu krížovej kosti, rozostup lonovej spony a tracheostómiu s následkom obmedzenia hybnosti hrudníka, zúženia trachey po opakovaných plastikách, poranenia mozgu, panvy a oboch stehnových kostí, straty čuchu, poruchy súvislosti panvového prstenca s poruchou statiky a funkcie dolných končatín čaká straty časti štvrtého prsta ľavej ruky, obmedzenia pohyblivosti oboch bedrových kĺbov, obmedzenia pohyblivosti kolenných kĺbov a jaziev po úraze tváre a oboch stenových kostí.

1.3 Z dôvodu vážnych duševných porúch a porúch sexuálnych funkcií bol dňa 15.04.2019 vypracovaný lekársky posudok o sťažení spoločenského uplatnenia, na základe ktorého došlo k ohodnoteniu položky 254: vážne duševné poruchy po iných ťažkých poraneniach okrem poranenia hlavy vo výške 1560 bodov a položky 323a: porušenie súvislosti panvového prstenca u žien do 45 rokov (použitá analogicky pre poruchu sexuálnych funkcií) vo výške 1700 bodov, spolu vo výške 3260 bodov. Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 1 a 2 zák. Č. 437/2004 Z.z. v spojení s opatrením Ministerstva zdravotníctva SR č. S07592-2019-OL predstavuje zaokrúhlenie sumu 66.048,- €.

1.4 Oznámením zo dňa 13.07.2018 žalovaný poveril vybavením škodovej udalosti spoločnosť Kooperatíva poisťovňa, a.s.. Žalobkyňa uplatnila dňa 30.05.2019 u poverenej spoločnosti nárok za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 66.048,- €. Nárok na náhradu škody z uvedeného titulu nebol žalovaným v zákonnej trojmesačnej lehote uhradený. Zároveň podaním zo dňa 30.05.2018 žalobkyňa navrhla vzhľadom k svojmu veku v čase úrazu, invalidite, rozsahu a závažnosti následkov, obmedzeniu jej spoločenského uplatnenia, uzavrieť dohodu o vyrovnaní o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia o 50 %. K dohode o vyrovnaní nedošlo.

1.5 Žalobkyňa následkom úrazu sa stala nesebestačná, odkázaná na pomoc druhých a je trvalo vylúčená z doterajšieho vzhľadom k jej veku aj budúceho plnohodnotného osobného pracovného a spoločenského života. Je obmedzená v možnosti uplatniť sa v živote, v pracovnom zaradení, v osobných záľubách, v kultúrnom vyžití a v športe. Viedla aktívny život mladého človeka, venovala sa športu najmä basketbalu a futbalu, bedminton hrávala aj súťažne. Rada chodila do prírody na výlety a turistiku bicyklovať a stanovať s priateľmi. V zime sa venovala lyžovaniu. Venovala sa tiež tancu, najmä zumba. V budúcnosti plánovala študovať na vysokej škole. Z dôvodu nehybnosti ľavého kolena, bolesti nôh a panvy je vylúčená zo všetkých záľub a činností, ktorým sa pred úrazom venovala, čo negatívne vplýva aj na jej psychiku. Má obavy z budúcnosti je emočne labilná z dôvodu veľkých jaziev na krku je neistá v nadväzovaní nových priateľstiev a vzťahov. Pri chôdzi je odkázaná na používanie francúzskej barly. Následkom úrazu sa žalobkyňa stala invalidnou s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 75 %. Miera funkčnej poruchy u žalobkyne je 50 %. Úraz s ťažkými následkami pre ďalší život utrpela v mladom veku. Žalobkyňa utrpela mimoriadnu ujmu na zdraví, ktorá je nemajetkovej povahy. Jednorazovo priznanou finančnou náhradou má byť po celý zvyšok života kompenzovaná závažnosť poškodenia a tiež fyzické a psychické strádanie a stratu zdravotnej pohody. Na základe uvedeného žalobkyňa navrhla, aby súd zvýšil náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia o 50 %, čo pri základnom bodovom hodnotení predstavuje sumu 33.024,- €

2. Žalovaný vo svojom vyjadrení navrhol žalobu zamietnuť celom rozsahu.

2.1 Žalovaný uviedol, že konaniu bráni prekážka litispendencie z dôvodu vedenia konania na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10C/9/2019. Žalovaný tiež namietal predčasnosť podanej žaloby, nakoľko v čase podania žaloby nebolo ukončené šetrenie, resp. likvidácia poisťnej udalosti. Žalobkyňa si mala u žalovaného uplatniť nárok na náhradu škody listom, ktorý bol žalovanému doručený dňa 03.06.2019.

2.2 Ďalej k samotnému nároku na náhradu škody uviedol, že sa obrátil v zmysle § 7 ods. 6 zákona č. 437/2004 Z.z. na znaleckú organizáciu za účelom posúdenia správnosti a adekvátnosti bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne vykonaného zo strany MUDr. Danice Caisovej. Žalovaný má pochybnosti o tom, či nedošlo nedôvodnému a duplicitnému hodnoteniu totožného zranenia dvoma položkami, pričom poukázal tiež na to že zo strany posudzujúceho lekára došlo k maximálne možnému navýšeniu bodového ohodnotenia daných položiek.

2.3 Žalovaný taktiež vzniesol námietku premlčania, nakoľko z podanej žaloby a ani lekárskeho posudku nie je zrejmé, kedy došlo k ustáleniu zdravotného stavu žalobkyne.

2.4 Nárok žalobkyne na 50 %-né zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia považuje žalovaný za nedôvodný, nakoľko žalobkyňou tvrdené skutočnosti, v zmysle ktorých je obmedzená vo svojom súčasnom živote sú zohľadnené v bodovom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia. Súd môže sumy odškodnenia nad stanovené najvyššie sadzby odškodnenia primerane zvýšiť iba vo výnimočných prípadoch hodných mimoriadneho zreteľa. Zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia nad rámec uvedený lekármi je prípustný len v hraničných prípadoch akými sú napr. ťažký stupeň invalidity poškodeného, ktorý je najviac odkázaný na lôžko a do budúcnosti je mu takmer úplne zmarená možnosť akéhokoľvek uplatnenia v živote. Uvedené však nie je prípad žalobkyne. Žalobkyňa má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 75 %, nie 100 %, pričom žalobkyňa žiada, aby jej súd priznal maximálnu možnú mieru zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Samotné uznanie invalidity automaticky podmieňuje nárok na zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia a už vôbec nie v maximálne možnej výške 50 %.

3. Žalobkyňa v replike uviedla predmetnému konaniu nebráni prekážka litispendencie a to z dôvodu, že predmetom žaloby vedenej pod sp. zn. 10C/9/2019 je právo na náhradu škody za somatické poškodenie zdravia na základe lekárskeho posudku vydaného G. H. I. zo dňa 21.08.2018, pričom tento lekársky posudok nehodnotí sťaženie spoločenského uplatnenia z titulu psychických zdravotných ťažkostí. Predmetom tohto konania je však právo na náhradu škody za psychické a sexuálne zdravotné ťažkosti.

4. Žalovaný v duplike zo dňa 24.10.2019 okrem iného uviedol, že šetrenie škodovej udalosti sa doteraz nepodarilo ukončiť, a odborné konzultácie so znaleckou organizáciou prebieha naďalej.

5. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne a svedkyne, listinami (škodový zápis, uznesenie OR PZ, lekársky posudok, lekárska správa, oznámenie o postúpení vysporiadania nároku, uplatnenie nároku u žalovaného, rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku, potvrdenie o invalidite, lekársky posudok ÚPSVaR-u), ako aj ďalším spisovým materiálom, pričom zistil tento skutkový stav:

5.1 Z uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prešove, okresný dopravný inšpektorát, zo dňa 10.01.2017, ČVS:ORP-179/DI-PO-2016, súd zistil, že došlo k zastaveniu trestného stíhania, ktoré bolo začaté pre prečin usmrtienia podľa paragrafu 149 odsek 1 a trestného zákona preto, že dňa 31.08.2016 v čase o 21:25 hod. došlo na ceste 1/68 km staničenia 53,6 km dopravnej nehode a to tak že vodič G. J., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom I. K. XX viedol osobné motorové vozidlo zn. Honda Civic, ev.č. L. v smere na M. pričom za križovatkou s obcou G. pri predchádzaní vozidla Škoda Fabia ev.č. D., ktoré viedol vodič F. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. K. XXX a pri následnom zaradení do pravého jazdného pruhu, narazil svojou prednou pravou bočnou časťou vozidla do ľavej prednej bočnej časti vozidla Škoda, dôsledkom čoho vozidlo Škoda zišlo z cesty vpravo, kde narazilo svojou pravou bočnou časťou do stromu pričom vozidlo následne odrazilo späť na komunikáciu kde zostalo stáť. Vozidlo Honda po kontakte s vozidlom Škoda zišlo z cesty vpravo, kde narazilo prednou časťou vozidla do iného stromu a následne na trávnatý porast, kde zostalo stáť. Dôsledkom zrážky utrpel vodič J. zranenia ktorým dňa 1.9.2016 v čase o 02:42 hod vo FNsP v F. podľaohol. Spolujazdkyne vo vozidle vodiča J. G. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. K. XX, A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. K., XX, a G. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. K. XXX, utrpeli ťažké poranenia. Vo vozidle vodiča H. sedel na mieste spolujazdca B. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. K. XX, pričom títo dôsledkom zrážky neutrpeli žiadne zranenia. Celková hmotná škoda na vozidlách vznikla v sume 5.000,- Eur. Dychová skúška u vodiča H. bola negatívna, u vodiča J. bol nariadený odber krvi, s negatívnym výsledkom, lebo skutok nie je trestným činom.

5.2 Dňa 15.04.2019 vypracoval psychiater - sexuológ, MUDr. Danica Caisová, lekársky posudok o sťažení spoločenského uplatnenia žalobkyne. Položku 254 Prílohy č. 1 zákona č. 437/2004 Z.z., vážne duševné poruchy po iných ťažkých poraneniach okrem poranenia hlavy, ohodnotila počtom bodov 780, pričom zároveň zvýšila bodové hodnotenie v zmysle paragrafu 10 odsek 4 cit. zákona o 100 % na 1560 bodov. Uvedené bodové hodnotenie zdôvodnila tým, že u poškodenej sa následkom úrazov, ktoré utrpela pri autonehode vyvinula kognitívna porucha spojená s poruchou emócií a správania, ktorá vznikla v dôsledku dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu a konečnosti telesného hendikepu, ktorý vznikol ako priamy následok úrazu. Položku 323a, porušenie súvislosti panvového prstenca s poruchou statiky

chrbtice a s poruchou funkcie dolných končatín u žien do 45 rokov hodnotila počtom bodov 850 a taktiež bodové hodnotenie zvýšila o 100 % na 1700 bodov. Túto položku použila per analogiam ako bodové ohodnotenie straty viacerých sexuálnych funkcií v dôsledku telesného hendikepu.

5.3 V lekárskej správe z toho istého dňa psychiatricka uviedla, že v súvislosti s úrazom a s následkami po ňom je nápadná bezstarostnosť, zľahčovanie následkov úrazu a snaha javiť sa v lepšom psychickom stave než by sa dalo predpokladať.

5.4 Sociálna poisťovňa v liste označenom ako Potvrdenie o invalidite a miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zo dňa 30.07.2019 uviedla, že žalobkyňa bola uznaná invalidnou s dátumom vzniku invalidity od 31.08.2016 s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 75 %.

5.5 Žalovaný v liste zo dňa 13.07.2018 adresovanom zástupcovi žalobkyne oznámil postúpenie vysporiadania nároku vzniknutého z dôvodu škodovej udalosti, ktorá mu bola oznámená dňa 16.09.2016, v zmysle paragrafu 24 ods. 9 zákona č. 381/ 2001 Z.z. na spoločnosť KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group.

5.6 Žalobkyňa si listom zo dňa 30.05.2019 doručeným spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. dňa 03.06.2019, uplatnila nárok na náhradu škody z ublíženia na zdraví z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 66.048,- € a jeho zvýšenia v sume 33.024,- €.

5.7 Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 03.12.2020, č.k. 10C/9/2019-193, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 17.03.2022, č.k. 18Co/8/2021-242, zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 60.102,- € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 57.240,- € od 09.01.2019 až do zaplatenia. V uvedenom konaní bola žalobkyni priznaná náhrada škody na zdraví podľa položky č. 255: vážne duševné poruchy po poranení mozgu, panvy a oboch stenových kostí vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov, ktorá mala byť overená psychiatrom. Podľa položky 323a: porucha súvislosti panvového prstenca s poruchou statiky a s poruchou funkcie dolných končatín jej bola priznaná náhrada za 1700 bodov.

5.8 Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 18.08.2022, č.k. 10C/9/2019-256, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 21.09.2022, okrem iného zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 33.400,- €, t.j. 30 % zo sumy celkového plnenia vo výške 111.382,- €.

5.9 Z výsluchu žalobkyne súd zistil, že pred nehodou hrala rôzne športy a žila spoločenským životom s rovesníkmi. Teraz sa s nimi stretáva len sporadicky, nakoľko sa nemôže k nim dopraviť. V prípade hygieny došlo k jej zhoršeniu, potrebuje zdravotnícke pomôcky a častokrát pomoc druhej osoby. Zo zdravotníckych pomôcok potrebuje či sedadlo do vane alebo stoličku do sprchovacieho kúta, keďže stráca stabilitu. Pri chôdzi používa francúzske barly. Rodičom nedokáže pomôcť či už s nákupom alebo upratovaním. Chcela pracovať v sociálnej oblasti, no potrebovala by študovať na vysokej škole, avšak vzhľadom na jej zdravotný stav to nie je možné. Má problémy so sústredením sa a nemôže sedieť dlho na jednom mieste, keďže ju bolí panva. Väčšinu času trávi doma s rodičmi, nemá priateľa. V minulosti mala krátky vzťah ktorý skončil pre jej ťažkosti. Nevedela sa vzrušiť resp. vzrušiť partnera. V súčasnosti je viac výbušná ako pred nehodou.

5.10 Z výsluchu svedkyne, G. N. O., súd zistil, že žalobkyňa je na poli atraktivity mimoriadne hendikepovaná a úraz ju bude trápiť celý život. Z gynekologických možností si preto per analogiam vybrala položku v najbližšiu k strate atraktivity po stránke telesnej a schopnosti fungovania v intímnom živote. V dôsledku telesných obmedzení žalobkyňa stratila konformitu v intímnom živote a došlo aj k strate libida. Položku 255 pri svojom hodnotení nepoužila z toho dôvodu, že žalobkyňa ako účastníčka dopravnej nehody nemohla utrpieť šok, keďže si na to nepamätá, lebo bola v bezvedomí, a preto použila položku 254, nakoľko žalobkyňa má následky po ťažkom poranení, pričom následky na tele sa premietajú do jej duše, ktorú nemožno od tela oddeliť. Ako psychiatricka ju najviac zaujala bezstarostnosť a zľahčovanie zo strany žalobkyne pri tak vážnom postihnutí. Ďalej uviedla, že nevie či v dôsledku poranenia mozgu časom nebude mať epilepsiu, či nestratí schopnosť sústrediť sa, kogníciu a či nebude zraniteľnejšia na rôzne psychické podnety. Zvýšenia bodového hodnotenia podľa paragrafu 10 odsek 4 zák. č. 437/2004 Z.z. odôvodnila poukázaním na vek žalobkyne, ohrozenie jej fertilnej zdatnosti (t.j.

rodičovstva). Žalobkyňa musí o svojom rodičovstve a intímnom živote uvažovať inak ako zdravá žena, musí si nájsť partnera, ktorý to bude chápať a tolerovať jej obmedzenia.

6. Na základe vykonaného dokazovania súd vec takto právne posúdil:

Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka, zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

Podľa § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka, rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťovnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a/ citovaného zákona, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

Podľa § 11 ods. 6 citovaného zákona, poisťovateľ je povinný bez zbytočného odkladu začať prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poistné plnenie a do troch mesiacov odo dňa oznámenia poškodeného o škodovej udalosti

a) skončiť prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poistné plnenie a oznámiť poškodenému výšku poistného plnenia, ak bol rozsah povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie a nárok na náhradu škody preukázaný,

b) poskytnúť poškodenému písomné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odmietol poskytnúť alebo pre ktoré znížil poistné plnenie alebo poskytnúť poškodenému písomné vysvetlenie k tým uplatneným nárokom na náhradu škody, v ktorých nebol v ustanovenej lehote preukázaný rozsah povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie a výška poistného plnenia; písomné vysvetlenie sa považuje za doručené dňom, keď ho poškodený prevzal, odmietol prevziať, alebo dňom, keď ho pošta vrátila ako nedoručené.

Podľa § 11 ods. 7 citovaného zákona, poisťovateľ je povinný poskytnúť poistné plnenie do 15 dní po skončení prešetrovania potrebného na zistenie rozsahu povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie alebo po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody poisťovateľovi, ak z tohto rozhodnutia nevyplýva iná lehota na poskytnutie poistného plnenia.

Podľa § 11 ods. 8 citovaného zákona, ak poisťovateľ nespĺní povinnosť podľa odseku 6, je povinný zaplatiť poškodenému úroky z omeškania podľa osobitného predpisu.

Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

Podľa § 24 ods. 2 písm. b) citovaného zákona, kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti.

Podľa § 24 ods. 3 citovaného zákona, poškodený má právo uplatniť nárok na náhradu škody podľa odseku 2 proti kancelárii za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa tohto zákona.

Podľa § 24 ods. 5 veta prvá citovaného zákona, Kancelária poskytuje poškodenému poistné plnenie podľa odseku 2 za rovnakých podmienok, za akých poskytuje poistné plnenie poisťovateľ podľa tohto zákona.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, Sťaženie spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len "následok").

Podľa § 5 ods. 1 citovaného zákona, pri určení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa vychádza z celkového počtu bodov, ktorým sa bolesť alebo sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo v lekárskom posudku

Podľa § 5 ods. 2 citovaného zákona, výška náhrady za bolesť a výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 2 % z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na náhradu podľa odseku 1, za jeden bod a výsledná suma sa zaokrúhli na najbližšie celé euro smerom nahor.

Podľa § 5 ods. 4 citovaného zákona, ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky ustanoví výšku náhrady za bolesť a výšku náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia určenú podľa odseku 2 opatrením vyhláseným v Zbierke zákonov Slovenskej republiky uverejnením oznámenia o jeho vydaní najneskôr do 31. mája príslušného kalendárneho roka.

Podľa opatrenia Ministerstva zdravotníctva SR č. S07592-2019-OL bola pre rok 2019 určená hodnota jedného bodu 20,26 €.

Podľa § 5 ods. 5 citovaného zákona, V prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50 %.

Podľa § 10 ods. 4 citovaného zákona, bodové hodnotenie za sťaženie spoločenského uplatnenia môže posudzujúci lekár primerane zvýšiť až na dvojnásobok vzhľadom na obmedzenie alebo stratu možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti, ktorú mal vo veku, v ktorom utrpel poškodenie na zdraví. V prípadoch ustanovených v odseku 3 posudzujúci lekár prihliada aj na stanovisko poškodeného k odporúčanému zákroku.

7. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa bola zranená pri dopravnej nehode spôsobenej nebohým G. J. porušením § 15 ods. 3 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, čo vyplýva zo strany 10 uznesenia o zastavení trestného stíhania. Za následok spôsobený žalobkyňou by sa nebohý vodič zodpovedal podľa § 420 Občianskeho zákonníka a prevádzateľ vozidla podľa § 431 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na to, že vozidlo nebolo zákonným spôsobom poistené, je žalovaný povinný nahradiť škodu z garančného fondu. Škoda žalobkyne spočíva v ujme na zdraví, ktorá sa odškodňuje bolestným a náhradou za sťaženie spoločenského uplatnenia. Výška náhrady a spôsob ich určenia vyplýva zo zákona č. 437/2004 Z.z..

8. Sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodní ak poškodenie na zdraví má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre bežné životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie spoločenských úloh. Inak vyjadrené sťažením spoločenského uplatnenia treba rozumieť jednak vylúčenie či obmedzenie účasti poškodeného na plnom osobnom a rodinnom spoločenskom politickom kultúrnom športovom živote čaká jednak sťaženie či dokonca priamo znemožnenie výkonu či voľby povolania voľby budúceho životného partnera respektíve možnosti ďalšieho sebavzdelávania.

9. Nárok za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyňa oprela o lekársky posudok psychiatra, G. N. O., ktorá pre psychické následky úrazu majúce dopad na sexuálny a intímny život žalobkyne, a možnosť jej fertility do budúcnosti použila analogicky položku č. 323a Prílohy č. 1 zákona č. 437/2004 Z.z., ktorú hodnotila po zvýšení počtom bodov 1700. Zároveň sa u žalobkyne vyvinula kognitívna porucha spojená s poruchou emócií a správania, ktorá vznikla v dôsledku dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu

a konečnosti telesného hendikepu ako priameho následku úrazu, ktorá bola obodovaná pod položkou 254 Prílohy č. 1 cit. zákona celkovým počtom bodov 1560. Súd má za to, že položkou 255 sa hodnotí posttraumatická stresová porucha vzniknutá v dôsledku prežitia kritického situácie, ako napr. v tomto prípade dopravnej nehody, ktorá navyše mala aj fatálny následok. V tomto prípade však lekár pod aplikovanou položkou č. 254 posudzoval uvedenie si negatívneho a trvalého dopadu vzniknutého hendikepu a telesných obmedzení na psychiku žalobkyne, teda či a akým spôsobom sa poškodená vysporiadala s trvalým poškodením zdravia s dôsledkami pre jej ďalší každodenný život, resp. akým spôsobom spracovala zmenu jej zdravotného stavu, keď sa z osoby bez zdravotných ťažkostí stala osobou zdravotnej znevýhodnenou.

10. Žalovaný síce namietal uvedené položky lekárskeho posudku, a vo svojich vyjadreniach uviedol, že predloží súdu odborné vyjadrenie znaleckej organizácie, no do dnešného dňa v zmysle § 7 ods. 6 zákona č. 437/2004 Z.z. znalecký posudok nepredložil, hoci mal na to dostatočný časový priestor. Súd má preto za to, že žalovaný zákonne relevantným spôsobom nespochybnil žalobkyňou predložený lekársky posudok, ktorý v zmysle cit. zákona podkladom pre určenie výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a teda neunesol dôkazné bremeno, na základe ktorého by lekársky posudok predložený žalobkyňou nebolo možné akceptovať. Žalovaný mal pritom dostatočný priestor na prípadné zabezpečenie odborných vyjadrení k nároku žalobkyne, keďže už vo svojom vyjadrení k žalobe uviedol, že sa obrátil na znaleckú organizáciu. Súd taktiež návrh žalovaného na nariadenie znaleckého dokazovania zamietol z dôvodu hospodárnosti konania, nakoľko takýto návrh bol podaný až po uplynutí lehoty sudcovskej koncentrácie.

11. Posúdenie otázky, kedy sa zdravotný stav poškodeného ustálil je závislé na vyjadrení lekára. Lekársky posudok sa vydáva, len čo to umožní zdravotný stav poškodeného, to znamená vtedy, keď sa jeho zdravotný stav ustáli natoľko, aby posudzujúci lekár mohol posúdiť bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. V prípade, keď sa hodnotí sťaženie spoločenského uplatnenia, lekársky posudok sa vydáva spravidla až po uplynutí jedného roka od poškodenia na zdraví. Použitie pojmu „spravidla“ až po uplynutí jedného roka v prípade hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia neznamena, že každé sťaženie spoločenského uplatnenia bude hodnotené výlučne po uplynutí jedného roka. Pri úraze je nevyhnutné, aby od skončenia liečenia uplynulo určité časové obdobie, počas ktorého sa zdravotný stav poškodeného ustáli a počas ktorého sa zároveň prejavia aj následky poškodenia na zdraví. Preto každé poškodenie na zdraví treba posudzovať individuálne a je len na posudzujúcom lekárovi, aby stanovil, kedy je vhodný čas pre hodnotenie následkov, ktoré zanechali úraz alebo choroba z povolania na zdraví poškodeného. Pri úvahe o počiatku behu premlčacej doby pri poškodení zdravia, ktoré sa stále vyvíjajú a u ktorého ustálenie zdravotného stavu vlastne ani nemôže nastať, treba zamerať pozornosť nie abstraktne na ustálenie zdravotného stavu všeobecne ako takého, ale na to kedy sa zdravotný stav poškodeného ustálil natoľko, aby bolo možné po prvýkrát konkrétne hodnotiť sťaženie spoločenského uplatnenia vyjadrené jednotlivými položkami prílohy (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 21Cdo/752/2010). V tomto prípade k nehode došlo dňa 31.08.2016 a teda vypracovanie lekárskeho posudku mohlo dôjsť najskôr v roku 2017. Lekársky posudok bol vypracovaný v roku 2019, kedy sa žalobkyňa dozvedela o výške škody. Vzhľadom na uvedené má súd za to, že žaloba doručená súdu dňa 23.08.2019 bola podaná jednak v rámci subjektívnej dvojročnej, ale aj objektívnej trojročnej premlčacej doby premlčacej doby, ktorá by márne uplynula až dňa 31.08.2019. Uvedeného dôvodu súd nepovažoval námietku premlčania žalovaného za dôvodnú.

12. Pre rok 2019 bola stanovená výška náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia za 1 bod v sume 20,26 €. Súd preto priznal žalobkyňi náhradu škody titulom sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 66.048,- € (3260 b. x 20,26 €).

13. Zákonodarcu umožňuje mimo základného bodového hodnotenia v lekárskom posudku žiadať aj mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia až do výšky 50-percentného navýšenia. Nárok na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia má akcesorickú povahu vo vzťahu k základnému sťaženiu spoločenského uplatnenia priznávaného na základe § 4 zákona č. 437/2004 Z.z.. Uvedené znamená, že priznanie nároku podľa § 5 ods. 5 cit. zákona je možné len v prípade, keď poškodený má nárok podľa § 4 cit. zákona. Posúdenie, či v konkrétnej veci je potrebné použiť ustanovenie § 5 ods. 5 cit. zákona, závisí od stupňa a rozsahu obmedzenia alebo straty predpokladov pre uplatnenie poškodeného v živote a spoločnosti pričom rozsah, intenzita obmedzených alebo stratených

predpokladov podstatne prevyšuje rozsah a intenzitu predpokladanú v ustanovení § 10 ods. 4 cit. zákona. Dôvody hodné osobitného zreteľa pritom nie sú v právnych predpisoch definované.

14. Uznanie invalidity je jedným nie však jediným dôvodom hodným osobitného zreteľa pre zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady SR č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. novembra 2011, sp. zn. 5Cdo/212/2010). Za dôvody hodné osobitného zreteľa možno považovať napríklad nemožnosť robiť v záhrade, nutnosť prestať so záľubami v podobe športových, či rekreačných aktivít a pod.. Okolnosti hodné osobitného zreteľa by mali byť posudzované s ohľadom na individuálneho poškodeného bez ohľadu na to či spôsob života pred poškodením vykazoval znaky vysokého spoločenského angažovania v oblastiach umenia, vedy, športu či politiky, alebo viedol takzvaný bežný život. Uprednostňovanie určitých spoločenských preferovaných povolání a voľnočasových aktivít nazberaných ako vysoko kultúrne pred iným zamestnaním a bežnými rodinnými aktivitami je nekorektné nielen z hľadiska etiky, ale, a to najmä, je v konečnom dôsledku porušením zásady rovnosti strán konania a ochrany slabšieho (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. októbra 2009, sp. zn. 2Cdo/170/2008). Pri rozhodovaní o zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia súd zohľadňuje jednak tie stránky, ktoré sú spoločné pre život všetkých ľudí (možnosť vykonávať bežné životné úkony, postarať sa o svoju hygienu, stravovanie, obliekanie, realizáciu v partnerskom vzťahu a rodine), a jednak tie stránky, ktoré sú osobitne u každého jednotlivca zvlášť vzhľadom na jeho dovtedajšie spoločenské pôsobenie.

15. Pri náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia posudkový lekár hodnotí u pacienta následky poškodenia zdravia trvalého charakteru, pričom bodové ohodnotenie, aké bolo udelené v prípade žalobkyne, by malo byť zhodné aj v prípade inej porovnateľnej osoby z hľadiska pohlavia a veku, u ktorej by nastali obdobné následky poškodenia zdravia. Lekár sa však vo svojom posudku nezaobrá tým, aký dopad majú trvalé následky poškodenia zdravia na súkromný život konkrétneho hodnoteného pacienta, t.j. nemá vedomosť aký život viedol pred úrazom a ako sa vplyvom úrazu zmení. Skutočnosť, že žalobkyňa bolo priznané zvýšenie podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. znamená ohodnotenie následkov škody na zdraví z hľadiska ich intenzity, čo však nevylučuje to, aby si žalobkyňa uplatnila aj nárok podľa § 5 ods. 5 cit. zákona, ktorým majú byť kompenzované jej imateriálne pôžitky, o ktoré v dôsledku poškodenia zdravia prišla.

16. Na základe vykonaného dokazovania listinami, ako aj výsluchom žalobkyne, mal súd za preukázané, že žalobkyňa má následkom úrazu značné pohybové problémy vplyvajúce aj jej spoločenský a intímny život a tým aj na jej psychiku. Následkom úrazu sa stala invalidnou, s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť až o 75 %. Úraz s takými ťažkými a trvalými následkami pre jej ďalší život pritom utrpela iba vo veku 18 rokov, pričom do budúca nemožno očakávať zlepšenie jej zdravotného stavu.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené je súd toho názoru, že obmedzenie žalobkyne nemožno vyjadriť len základným odškodnením za sťaženie spoločenského uplatnenia a preto žalobkyňa priznal zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 30 % zo sumy 66.048,- €, t.j. 19.814,40 €, ktorú považoval za primeranú vzniknutým následkom. Uvedená suma predstavuje cca 60 % z maximálne možnej výšky, ktorú by bolo možné priznať (t.j. 33.024,- €), a približuje sa miere invalidity žalobkyne. Súd nespochybnil závažnosť obmedzení žalobkyne vo všetkých oblastiach jej života, no považoval za potrebné ponechať priestor aj pre prípady ešte závažnejších poškodení zdravia. Pri úvahe o primeranosti zvýšenia tejto náhrady o 30 % mal súd na zreteľ, že v prípade žalobkyne nejde úplné ochrnutie končatín, ktoré by znamenalo úplnú stratu schopnosti akéhokoľvek pohybu. Nejedná sa ani o prípad ležiaceho pacienta vyžadujúceho podávanie umelej výživy, polohovanie, vo vegetatívnom stave a bez akejkolvek možnosti komunikácie a pod.. Súd preto žalobu o zaplatenie zvýšenia náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia zamietol.

18. Žalobkyňa si riadne uplatnila svoj nárok u žalovaného listom, zo dňa 30.05.2019, ku ktorému priložila všetky potrebné dokumenty - lekársky posudok vypracovaný MUDr. Danicou Caisovou, ako aj lekársku správu. Uvedený list bol žalovanému, resp. osobe ktorú poveril likvidáciou poisťnej udalosti v zmysle § 24 ods. 9 zákona č. 381/2001 Z.z., doručený dňa 03.06.2019. Žalovaný bol v zmysle § 11 ods. 6 a 7 zákona

č. 381/2001 Z.z. povinný do troch mesiacov od oznámenia škodovej udalosti ukončiť prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti a do 15. dní od skončenia prešetrovania poskytnúť poškodenej poisťni plnenie. Keďže žalovaný si nespĺnil svoju povinnosť a neposkytol poisťni plnenie v zákonom stanovenej lehote, resp. neoznámil žalobkyni dôvody neposkytnutia poisťného plnenia, dostal sa do omeškania s plnením dlhu po uplynutí troch mesiacov a 15. dní od uplatnenia nároku žalovanému, t.j. od 19.09.2019. O úrokoch z omeškania súd rozhodol podľa § 517 Občianskeho zákonníka v spojení s nar. vlády č. 87/1995 Z.z.. Ku dňu 19.09.2019 bola základná úroková sadzba ECB vo výške 0,00 % a preto sadzba úrokov z omeškania činí 5,00 % p.a..

19. Pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku (§ 217 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Je síce pravdou, že žaloba bola podaná v čase, keď žalovanému neuplynula lehota na prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poisťné plnenie, no v čase vyhlásenia rozsudku už táto lehota márne uplynula a teda žalobu už nie je možné považovať za predčasne podanú. Čo sa týka vznesenie námietky litispendencie, táto odpadla právoplatnosťou rozhodnutí, ktorým sa konanie vedené pod sp.zn. 10C/9/2019 skončilo. Konanie súd nezastavil pre prekážku rozhodnutej veci (res iudicata), nakoľko v tomto konaní bol uplatnený nárok na náhradu škody za psychické následky úrazu, nie za somatické ako v konaní vedenom pod sp.zn. 10C/9/2019, najmä ak sa jedná o položku 323a. Okrem toho v konaní vedenom pod sp.zn. 10C/9/2019 bola uplatnená položka 255 Prílohy č. 1 zákona č. 437/2004 Z.z., ktorá odškodňuje iné následky poškodenia zdravia (v tomto prípade psychického) ako následky hodnotené pod položkou č. 254, pričom nie je vylúčené ani ich súbežné použitie u toho istého jednotlivca. Z tohto dôvodu nebolo možné aplikovať ani ust. § 9 ods. 8 v spojení s § 10 ods. 8 zákona č. 437/2004 Z.z..

20. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1, 256 ods. 1 a § 257 Civilného sporového poriadku. Žalobkyňa si v predmetnom konaní uplatnila dva samostatné nároky a to nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia a jednorazový nárok z titulu zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. V prípade prvého nároku bola žalobkyňa úspešná v plnom rozsahu, a preto súd zaviazal žalovaného na náhradu trov konania ohľadom tohto nároku v rozsahu 100 %. Zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobkyne bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobkyňa v takejto veci preto treba považovať za plne procesne úspešnú vo vzťahu k žalovanému, keďže mala plný úspech čo do základu uplatneného nároku na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a súčasne výška tohto plnenia, vyplývajúca z tohto jej procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu. Nárok na plnú náhradu trov konania sa v takomto prípade priznáva iba z prisúdenej sumy. V danom prípade je teda potrebné pri výpočte náhrady trov konania o zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vychádzať zo sumy 19.814,40 €. O výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnom skončení veci (§ 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať písomne odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Prešove cestou tunajšieho súdu.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané. Odvolanie musí ďalej obsahovať, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov tak, aby jeden zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).